

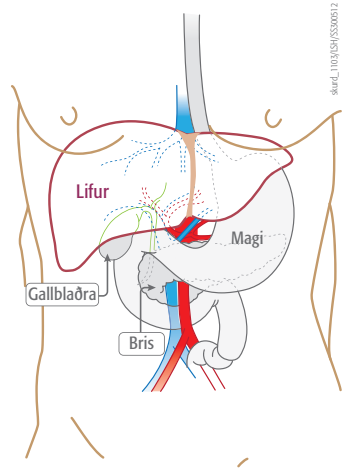
Hlutabrottnám á lifur

Hluti lifrar er fjarlægður í skurðaðgerð. Rétt er að gera ráð fyrir að vera frá vinnu í að minnsta kosti 4 vikur, háð starfi og liðan.

Gott er að byggja líkamann upp fyrir aðgerðina með því að borða næringarríkan mat, taka inn vítamín og drekka orkuríka næringardrykki.

Reykingar, nef- og munntóbaksnotkun hafa áhrif á bata eftir skurðaðgerð og geta til að mynda seinkað því að sár grói og aukið hættu á fylgikvillum aðgerðar. Því er mikilvægt að hætta tóbaksnotkun fyrir aðgerð og vera tóbakslaus í að lágmarki tvær vikur eftir aðgerð. Þeir sem nota tóbak eru hvattir til að hætta og geta fengið aðstoð hjá „Ráðgjöf í reykbindindi“ sem býður aðstoð við að hætta og eftirfylgni í 12 mánuði eftir aðgerð. Starfsmaður spítalans hefur þá samband við ráðgjafabjónustuna en eins má hringja í gjaldfrjálsa símanúmerið 800 6030. Einnig er bent á www.reyklaus.is.

Ef aðstæður heima fyrir eru þannig að þörf er á aðstoð eftir útskrift, er gott að huga að því strax við innlögn. Hjúkrunarfræðingar deildarinnar geta aðstoðað við að fá heimilishjálp og/eða heimahjúkrun ef þörf er á. Einnig er hægt að leita til félagsráðgjafa um það sem snýr að félagslegum réttindum og þjónustu.

Undirbúningur fyrir aðgerð

Innskrift

Innskriftarmiðstöð 10E er í kjallara Landspítala við Hringbraut. Hafa skal með öll lyf sem tekin eru daglega eða lyfjakort.

Viðtal

Á innskriftarmiðstöð fer fram viðtal við skurðlækni, aðstoðarlækni, svæfingalækni og hjúkrunarfræðing. Spurt verður um heilsufar, gerð læknisskoðun og fræðsla veitt um undirbúning fyrir aðgerðina. Gera þarf ráð fyrir að innskriftin taki 3 – 4 klukkustundir og fyrir hana þarf að greiða komugjald

Rannsóknir

Blóðsýni eru tekin og blóð flokkað því stundum þarf að gefa blóð í aðgerðinni eða eftir hana. Einnig er tekið hjartalínurit og/eða lungnamynd ef þörf er á.

Öndunaræfingar

Öndunar- og fótaæfingar eru mikilvægur þáttur í bataferlinu. Sjúkraþjálfari kennir æfingar fyrir og eftir aðgerðina.

Lyf og ofnæmi

Mikilvægt er að láta vita um ofnæmi fyrir lyfjum, röntgenskuggaefni eða öðru. Blóðþyngningarlyf er gefið með sprautu undir húð kvöldið fyrir aðgerð og svo daglega fram að útskrift til að minnka hættu á blóðsegamyndun. Margir kjósa að gefa sér fyrstu sprautuna sjálfir og fá þá leiðbeiningar um það.

Fasta

Tilgangur föstu er að draga úr hættu á bakflæði magainnihalds í tengslum við svæfingu.

- **Ekki má borða mat síðustu 6 klukkustundirnar fyrir aðgerð.** Ráðlegt er að fá sér aukabita og drykk kvöldið fyrir aðgerð til að minnka áhrif föstu á líkamann.
- **Drekka má tæra drykki (ekki þamba) þar til 2 klukkustundir eru til aðgerðar.** Tær drykkur er agnalaus drykkur án fitu, t.d. vatn, tær ávaxtasafi, te og kaffi (án mjólkur). Ekki má nota tóbak eða tyggigúmmí síðustu 2 klukkustundirnar fyrir aðgerð
- Svæfingalæknir metur hvaða lyf eigi að taka að morgni aðgerðardags.

Hreinlæti

Nauðsynlegt er að **fara í sturtu heima** að morgni aðgerðardags. Þrifa þarf naflann með bómullarpinna, klæðast hreinum fötum og fjarlægja skartgrip, andlitsfarða og naglalakk. Ekki má nota húðkrem eftir sturtuna.

Við innlögn á deild er gott að hafa með sér snyrtivörur, tannbursta, inniskó, slopp, þægileg fót og afþreyingarefni. Notaðu má farsíma en stilla þarf á hljóðlausu hringingu.

Aðgerðardagur

Mæta á dagdeild 13D á 3. hæð Landspítala við Hringbraut að morgni aðgerðardags og hafa með öll lyf sem tekin eru daglega

Óvæntar aðstæður geta valdið því að aðgerðartími breytist. Aðgerðin er gerð í svæfingu og getur tekið 4 - 6 klukkustundir. Skurðlæknir hefur samband við aðstandanda að aðgerð lokinni.

Eftir aðgerð tekur við dvöl á vöknun eða gjörgæslu þar sem fylgst er með líðan sjúklings til kvölds/morguns, þar til hann fer á legudeild 13G. Heimsóknir eru ekki leyfðar á vöknun og eru samkomulagsatriði á gjörgæsludeild, en nánustu aðstandendum er velkomið að hringja.

Verkir

Verkjameðferð er utanbastsdeyfing (mænudeyfing) sem höfð verður í aðgerðinni og fyrstu dagana á eftir til verkjastillingar. Sjúklingur metur styrk verkja samkvæmt eftirfarandi verkjastíku þar sem 0 þýðir enginn verkur og 10 óbærilegur. Ef verkur er til staðar þrátt fyrir deyfinguna er mikilvægt að láta hjúkrunarfræðing vita og eru þá gefin lyf eftir þörfum. Markmið er að vera vel verkjastilltur, geta hreyft sig með góðu móti og náð djúþöndun.

Enginn verkur	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Gæti ekki verið verri
		Vægur		Talsverður			Mikill		Mjög mikill			

Öndun

Súrefni er gefið eftir þörfum. Öndunaræfingar eru nauðsynlegar til að minnka hættu á samfalli á lungnavef fyrst eftir aðgerð og mikilvægt er að gera þær eftir leiðbeiningum sjúkraþjálfara.

Þvagleggur

Þvagleggur er settur í þvagblöðru til að fylgjast með þvagútskilnaði fyrst eftir aðgerð.

Næring

Yfirleitt má byrja að borða daginn eftir aðgerð. Stundum er gefinn stuðningsvökvi í æð til að tryggja nægilega vökvagjöf.

Skurðsár

Fylgst er með skurðsári og skipt á umbúðum eftir þörfum.

Hreyfing

Hreyfing er mikilvæg eftir aðgerð til að flýta fyrir bata og minnka hættu á blóðtappamyndun. Fótaferð er leyfileg strax, en starfsfólk deildar aðstoðar við framúrferð þar til sjúklingur er sjálfbjarga. Mikilvægt er að gera fótaæfingar og breyta um stöðu í rúminu þess á milli.

Svefn

Ekki er óeðlilegt að svefnmynstur breytist, sérstaklega fyrstu dagana eftir aðgerð. Mikilvægt er að láta vita ef illa gengur að sofa.

Andleg líðan

Búast má við breytingum á andlegri líðan í tengslum við veikindi. Einstaka sinnum er sjúklingur illa áttaður fyrstu dagana eftir aðgerð vegna aukins álags á þann hluta lifrar sem eftir er og gengur þetta ástand yfir. Starfsfólk er reiðubúið að ræða við sjúkling og fjölskyldu hans um líðan þeirra. Einnig er hægt að kalla til aðra fagaðila til stuðnings.

Útskrift

Útskrift er áætluð 6 dögum eftir aðgerð og fer það eftir eðli og stærð aðgerðar. Ef fylgikvillar koma fram eftir aðgerð, getur það lengt sjúkrahúsdvölinu. Hefti eru fjarlægð úr skurðsári á 10. – 14. degi í endurkomutíma eða á heilsugæslu.

Fyrir útskrift þarf að vera búíð að fá:

- útskriftarfræðslu.
- rafrænan lyfseðil fyrir verkjalyfjum.
- endurkomutíma hjá lækni.

Símanúmer:

Innskriftarmiðstöð 10E	543 2114
Dagdeild 13D, opin virka daga frá klukkan 7 til 19	543 7480
Vöknun	543 7355
Skurðlækningadeild 13G	543 7360

Sjúklingum og aðstandendum er velkomið að hringja ef spurningar vakna.

Vinsamlegast athugið að sjúkrahúsið getur ekki borið ábyrgð á peningum eða öðrum verðmætum svo sínum, tölvum o.fl. sem sjúklingar eða aðstandendur hafa meðferðis.

Athygli er vakin á því að starfsfólk og nemendur sjúkrahúsins eru bundin þagnarskyldu og mega því ekki ræða um málefni sjúklinga á deildinni. Við viljum vinsamlegast biðja þig og aðstandendur þína að ræða ekki það sem þið kunnid að verða vitni að eða heyra um aðra sjúkling.

Landspítali er kennsluspítali og nemendur í heilbrigðisfræðum og tengdum greinum stunda hluta af námi sínu á spítalanum. Nemendur fylgjast með og taka þátt í daglegri meðferð sjúklinga og eru alltaf á ábyrgð og undir handleiðslu leiðbeinenda sinna.

ÚTGEFANDI:	ÁBYRGÐARMENN:	HÖNNUN:
LANDSPÍTALI	YFIRLÆKNIR	KYNNINGARMÁL LSH/ÁJC
SKURDLÆKNINGASVIÐ	SKURDLÆKNINGAÐILDAR OG	
ÁGÚST 2012	DEILDARSTJÓRI 13G	
SKURD-095		